

MABISZ ajánlás

kontra

MSZ EN 5013x-x szabványmegfelelőség

Az alábbiakban reményeink szerint „szakmai pezsgést” sikerül indukálnunk induló vitáitunkkal, melynek témája a hazai környezetben monopot helyzetben lévő MABISZ ajánlások, illetve a hatályos EU-s szabványok egymáshoz való viszonya a gyakorlatban. Mint közismert a forgalmazásra kerülő technikák MABISZ ajánlásának a megszerzése elvileg nem kötelező penzum. A dolognak csak egy „lényegtelen” szépséghibája van, és pedig az, hogy a biztosítók a káresetek esetén csak az ajánlással rendelkező technikák kapcsán fizetnek. Így persze a cégek „hintába” kerülnek, hiszen hiába rendelkeznek – az esetek többségében lényegesen korszerűbb és átláthatóbb, szakmailag lényegesen megalapozottabb, Európa szerte elfogadott – tanúsításokkal, ez itthon mit sem ér. Az itthoni ajánlások kiadására egyedül jogosult Pluto Kft.-be pedig ömlik a pénz, cserébe vitatható értékű szolgáltatásokért. Várjuk hozzászólásaikat Mór Atilla cikkéhez. – A szerk.

AZ APROPÓ

Egy volt kelet európai országban gyártott új fejlesztésű eszközcsalád magyarországi biztosítói ajánlásának nemrégiben megajánlott költsége kb. fél millió Ft + ÁFA. Az új eszközcsalád 32 termékből áll, melynek 95%-a a vonatkozó európai uniós szabványsorozat Grade 2 biztonsági fokozatának megfelelő, gyártó tanúsító okiratok alapján. A gyártó cég, valamennyi, a gyártmányaira vonatkozó szabványt (EMC, biztonságtechnikai, rádiókommunikációs, stb.) példamutatóan betartja (érvényes tanúsító okmányokkal támasztja alá) és már a termékek kifejlesztése is a szabványok, mint alapelvárások alapján történnek. Jogkövető, európai uniós magatartás.

1. kérdés: mit vizsgál a Plutó, mi alapján „ajánl”, minősít?

AJÁNLÁS, MINŐSÍTÉS

A MABISZ minősítést végző vállalkozás görcsösen ragaszkodik az „ajánlás” szóhoz és határozottan elutasítja a „minősítés” kifejezést. Szerintem:

Ajánlás: a legerősebb nem kötelező előírás. A végeredmény tekintetében számon kérhető, azonban nem szükségszerű az ajánlás tartalmának megfelelően a végeredményhez eljutni, de ha az ajánlásban foglaltak alapján jártál el, akkor mindent megtettél a megfelelés érdekében.

Megfelelőség: szabványban, gyártmánylapon, jelölésben, szerződésben, megállapodásban, stb. megadott minőségi előírásoknak való megfelelés, azaz specifikus követelmények teljesítése.

Minősítés: valamely terméknek, gyártmánynak, árunak szabvány, vagy más elv alapján minőségi osztályokba sorolása. A minősítés a különböző módszerekkel meghatározott paraméterek alapján a megfelelés elbírálása.

2. kérdés: Melyik szó értelméhez áll legközelebb a MABISZ eszközbesoroló eljárása?

SAKMAISÁG

A MABISZ elvárásrendszere 1990. óta sok változáson ment keresztül. Az utolsó, ma is érvényben lévő (alkalmazotti) elvárásrendszer létrehozásának dátuma 2006. 02. 16. Egyik előadásomból idézek egy pár idevágó gondolatot:

▶ A MABISZ képes volt kb. 24 oldal terjedelemben összefoglalni azt, amit a szabványok csak kb. 400 oldalon tudnak leírni.

▶ Egyes előírásai, követelményei eltérőek, néhány példa: (minden típusból csak egy-két példát)

■ Eltérések:

▶ MABISZ 24-48-72 óra, EN szabvány 24-24-60-60 óra

▶ MABISZ teljeskörű rendszerébe is jó a védett helyiségből esetlegesen „kilátó” ultrahangos érzékelő, míg a szabványban 3. biztonsági fokozatban már csak kikapcsolás- és mozgásérzékelők és külső mágneses tér ellen védett nyitásérzékelők telepíthetők (A MABISZ-ban az érzékelők nincsenek fokozatokba sorolva, azaz ugyanaz az érzékelő jó a minimális és a teljes körű jelzőrendszerbe is).

■ Fogalomzavar, ellentmondás:

▶ „Mikrohullámú mozgásérzékelő: A felszerelésük a várható behatolási irányt ismerve a jellemző érzékenységi karakterisztikájuk figyelembevételével a legoptimálisabb helyre történjen.”

▶ **??? más működési elvű érzékelő esetén ez nem szempont?**

Másrészt olyan szó, hogy „legoptimálisabb” nincs is, hiszen annak nincs értelme, hogy az adott körülmények között a legjobb, a legkedvezőbb-ől az újabb leg-et még kiválasszam.

▶ „Ultrahangos mozgásérzékelő: Úgy kell telepíteni, hogy a védett helyiségen kívüli mozgást ne érzékelje.”

▶ **Óriási szakmai hiba! Azaz bárhol telepíthető, mivel nem lát ki a zárt térből, ezért is használják a gépjárművédelemben előszeretettel!**

▶ „Kombinált (passzívinfra + mikrohullámú) mozgásérzékelő: Az érzékelők alkalmazhatók ES logikai kapcsolatban.”

▶ **??? Ez mit jelent?**

■ Elnagyolt, szubjektív elvárások:

▶ Teljes körű rendszer esetén: „A jelzőeszközök energiaellátását két – egymástól független, kölcsönhatásmentes – energiaforrás: elektromos hálózat és akkumulátor biztosítja.”

▶ **??? és a rendszer többi részével mi van?**

▶ Részleges esetén: „Az energiaellátást két – egymástól független, kölcsönhatásmentes –

energiaforrás: elektromos hálózat, és akkumulátor biztosítja.”

▶ **??? kölcsönhatásmentes? de már alakul!**

▶ Minimális esetén: „Az energiaellátást két energiaforrás: a 230 V, 50 Hz-es elektromos hálózat és az arról folyamatosan töltött akkumulátor biztosítja.”

▶ **BINGÓ!!!, végre összejött!**

■ Fogalomzavar, ellentmondás:

▶ „Az egyes csatornák ne legyenek közvetlenül ki- és bekapcsolhatók.” – írja a MABISZ, majd egy másik mondatban:

▶ „Amennyiben a központ nem rendelkezik legalább 300 (részlegesen 50) esemény tárolására alkalmas memóriával, akkor biztosítani kell, hogy a rendszer képes legyen a kiiktatott zóna bypass adatait (pl.: zóna; kiiktatás, üzembe helyezés ideje; kezelő(k) kiléte) külön, erre a célra fenntartott memóriaterületen, legalább 8 napig tárolni. A memória tartalma utólag kinyomtatható legyen.”

▶ **Azaz tilos a bypass, de naplózni muszáj!**

Másrészt a „üzembe helyezés ideje” külön naplózása teljesen felesleges (nem is történik meg egyetlen jelzőrendszerben sem), hiszen a bypass hatása a hatástalanítással egy időben szűnik meg, mivel egyetlen élesítési ciklusra vonatkozik ez a funkció. A fenti (naplózási) elvárás vonatkozhatna inkább a Kizárás funkcióra, de akkor meg ismerni kéne a kettő közötti különbséget.

▶ **INHIBIT/TILTÁS – ISOLATION/KIZÁRÁS**

A MABISZ a két fogalom közül csak az egyikkel foglalkozik, azzal is rosszul, vagy keveri a fogalmakat, pedig ezek a funkciók éppen a rendszer sérthetőségét, sérülékenységét befolyásolják jelentős mértékben.

■ Elnagyolt, szubjektív elvárások:

▶ Figyelemfelhívó eszközre az alábbi elvárás vonatkozik: „A kültéri hangjelzők váltakozó kéthangú jelzéssel riasszanak és rendelkezzenek szabotázs- és kettős burkolatú, hab bejuttatása ellen védő vagy késleltetésére alkalmas dobozolóval.”

▶ **??? Tessék mondani, ez milyen egzakt módszerrel mérhető?**

▶ Tárgyvédelem fogalomkör alatt a következő elvárás található:

– „Páncélszekerény-védelem – nyitásérzékelés

– az oldalfalak védelmére mechanikus rezgés-érzékelők, ill. testhang-érzékelők”

► **??? az illetve értelmezése lehet: ÉS?, VAGY?, pontosabban? Melyik?**

■ Ellentmondás:

► Kijelzésekkel kapcsolatban teljes körű rendszer esetén a MABISZ így foglal állást: „A központi, vagy kezelő egység jelezze a ki- és bekapcsolt állapotot a védelmi körökön külön-külön (min. 4 darab azonnali – riasztási) és a szabotázs vonalon.”

A szabvány 3. biztonsági fokozata kifejezetten tiltja a kijelzések aktív állapotát egy élesített rendszerben!

► MABISZ video követelmény: „380 TV sor még alkalmatlan arcfelismerésre.”

► **Szakmailag hibás kijelentés, szakmai vizsga keretében ezért elégtelen jár!**

„Kicsit sárga, kicsit savanyú, de a mienk.”
– feleli Pelikán...

MI A BAJ VELE?

„A MABISZ Vagyonbiztosítási Tagozatának irányműködő Vagyonvédelmi és Kármegelőzési bizottság (MABISZ VKB) a benyújtott kérelmek alapján – szakértői véleményekre támaszkodva – a PSZÁF által is elismert Betöréses lopás- és Rablásbiztosítás Technikai Feltételeiben megfogalmazott technikai paraméterek alapján dönt az egyes hazai, vagy külföldi gyártású vagyonvédelmi eszközök, termékek besorolásáról.”

► **Valamint az összes magyarországi biztosítótársaság elvárásrendszerének alapját képezi!**

De háát... vak vezet világtalant!!!

A szabványok sem tökéletesek, azonban a szabványokban található szakmai hibák súlyossága és mennyisége a MABISZ-ban találhatókhöz képest úgy arányosítható, mint egy vízcseppben található víz tömege a Csendes óceán vízkészletéhez (kb. 723,7 millió köbkilométer) viszonyítva.

3. kérdés: Mi a véleménye a MABISZ elvárásrendszer szakmaiságáról?

PSZÁF

Az SZVMSZK vezető tisztségviselői és szakértői kb. 2 éve jártak a PSZÁF-nél és tájékoztatták a PSZÁF képviselőit, hogy a 10/2001 PSZÁF ajánlás tulajdonképpen betarthatatlan, hiszen a MABISZ és a nemzeti szabvány, ami jelen esetben valamennyi európai szabvány hazai megfelelője (MSZ EN) egymással „ÉS” logikai kapcsolatban szerepelnek, mint ajánlott előírások, azaz az ellentmondások és a más logikai felépítés miatt gyakorlatilag betarthatatlanok egyidejűleg. A résztvevők egyikének elmondása szerint a másfél órás megbeszélés végén a PSZÁF képviselőinek szemében nem igazán volt érzékelhető, hogy értenék a problémát, ami valós lehet, hiszen az azóta eltelt két évben nem történt semmilyen változás az ajánlásban.

4. kérdés: Véleménye szerint van-e olyan pénzintézet Magyarországon amely betartja a PSZÁF ajánlást (betartható-e)?

A MABISZ INGYENES, A SZABVÁNY FIZETŐS

A MABISZ elvárásrendszere publikus, a minősítéssel „kizárólagosan megbízott bonyolító cég” honlapján megtalálható, tanulmányozható, (megkockáztatom: minősíthető). Ez is furcsa egy EU tagállamban, mert pl. lehet, hogy én az aprópóban említett 32 db. eszközt 20 000 Ft-ért is „megszakértettem volna”, hiszen a Grade 2 talán nekünk is jó lesz, az egész Európának jó! Szakértői engedélyem is van, de én nem csinálhatom... Lehet, hogy a cég saját szakértői is csak ennyit kapnak, a többi meg „ropira, meg kólára, meg a laborra, meg papírra kell”?

Az SZVMSZK honlapján az általam javasolt szabványok megtalálhatók, nézzük mibe kerülnek ezek kb.:

MSZ EN 50131-x	12 700 + áfa
MSZ EN 50132-x	11 640 + áfa
MSZ EN 50133-x	7 650 + áfa
MSZ EN 50134-x	7 050 + áfa
MSZ EN 50136-x (PSTN D)	14 470 + áfa
Összesen:	53 510 + áfa

Egy kis Business Success, 53 510 + áfa egyszeri beruházás... Átlagosan 3-5 évente jelenik meg módosítás, kb. 10 évente kerül kiváltásra egy szabvány, de számoljunk a legrosszabb esetben, mondjuk 7 éves kiváltási idővel... 2000 és 2009 között 250-256 munkanap volt évente, a legrosszabb esetet vegyük alapul, hiszen ekkor használjuk a legkevesebbet, mindössze 250 munkanapon át (2007) a szabványt, azaz: $7 \times 250 = 1750 \rightarrow 53\,510 / 1750 = 30,57$ Ft + áfa/nap

► **Ennyit sem ér meg a szakértelem és a biztonságunk?**

5. kérdés: Ön melyik elvárásrendszert tartja költségkímélőnek? A MABISZ-t, az Ő szakmaiságával ingyen, vagy a 30 EU és EFTA tagország szakértőinek konszenzussal elfogadott elvárásrendszerét, azaz az európai és egyben nemzeti szabványokat a fent levezetett költségek figyelembe vételével?

HOGYAN TOVÁBB?

Az én vízióm, hogy a MABISZ és segítő külső szakértők megalkotják az új MABISZ elvárásrendszert (nem azt, ami a honlapon új elvárásrendszerként fenn van, mivel az két érvényben lévő törvényt is sért, nevezetesen: az 1995. évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról szóló és az 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról szóló.)

► Az új elvárásrendszer (mechanikai és elektronikai) alapjaiban egyértelműen a nemzeti szabványokra támaszkodik, azaz csak hivatkozik a megfelelő biztonsági fokozatokra, követelményekre, előírásokra és leírja, hogy ez és ez a biztonsági fokozat +ez +ez +ez a követelmény,

vagy a javasolt fokozat –ez, –ez, +ez a követelmény. Az elvárásrendszer természetesen frissíteni kell a szabványok karbantartásával egy időben. Szerepelhetnek benne további sajátosságos egyéb elvárások is pl. ha a németeknek a piros fényjelző bura az üdvöztető, az angoloknak a kék színű tetszik, akkor nekünk jó lesz a megszokott sárga. Ezt azonban nem kell „vizsgálni”, főleg nem pénzért, hanem az MSZ EN szabványnak megfelelő hang-fényjelző természetszerűleg elfogadott (és ajánlott) de sárga burával kell gyártani, forgalmazni és telepíteni Magyarországon. Ennyi, maximum 5+5 oldal.

► Az olyan termékek esetén, melyet Magyarországon, vagy valahol máshol gyártanak és nincs érvényes EU-s termékfelelősségi tanúsítványa, azt a terméket a maga, nem akkreditált módján egy megfelelő szakértői jogosultság birtokában lévő szakértő bevizsgálja és egy magyarországi hatáskörrel és területi kiterjedéssel (nem szabványnak való megfelelési tanúsítvány, nem „európai útlevél”) a biztosítótársaságok felé elfogadásra ajánlja. Mire jó ez? Lehet, hogy a magyar termék fele annyiba kerül, mint a közel azonos EN tanúsított termék (pl. egy bútorszék). Ha az eszközről a későbbiek során kiderül, hogy nem megfelelő a szakértő által javasolt biztonsági fokozatba (pl. kartonpapírból van az oldala) a MABISZ eljár vele szemben az illetékes kamaránál a szakértői jogosultság felülvizsgálata érdekében, esetleg peres úton érvényesíti a kárigényét.

► A MABISZ a biztosítótársaságokon keresztül megköveteli a rendszer tervezőitől, telepítőitől a jogosultságot az adott tevékenységhez, valamint nyilatkoztatja a tervezőt, telepítőt a rendszer megfeleléséről, akik ezért büntetőjogi felelőséggel tartoznak (egyébként ez alapvető érdeke lenne most is!). Sokat segítene a szakmaiságon, fehéritené a piacot és a kontárokat a gazdasági élet más, továbbra is kaotikus vizeire hajtán.

► Az említettek természetesen csak irányok, alapelvek, melyeket részletesen ki kell dolgozni és az európai irányelvekkel harmonizálni kell. A fenti vizsgálatok elvégzéséhez szükséges szabályozó rendszer megalkotása a MABISZ felelőségi köre kell, hogy legyen. Felhívorít ugyanis, hogy pl. a Statikai tervezők 10 éve már csak az EUROCODE-ok alapján tanulnak tervezni a magyarországi műszaki egyetemeken (mérnök újság, 2010. június, 16. oldal), addig a biztonságtechnikában még mindig a MABISZ sajátosságos elvárásrendszere az üdvöztető és minden nem hozzátartozó, kontár számára a „bibliát” jelenti, folyamatosan hivatkozási alapként szolgál, szemben az európai biztonságtechnikai szabványokkal. Már évek óta a VdS újságjában is a VdS előírások és az EN szabványok követelményeinek az időbeni összehasonlításáról írnak, pedig az a német akkreditált tanúsító intézet semmiben nem hasonlít a MABISZ ajánló garázshoz.

6. kérdés: Ön hogyan látja a MABISZ elektromos jelző-, megfigyelő-, beléptető- és távfelügyeleti rendszerekkel szemben támasztott elvárásainak jövőjét?

Móré Attila